

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 10.12.2024.
COM(2024) 577 final

2024/0319 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o izmjeni uredaba (EU) br. 1308/2013, (EU) 2021/2115 i (EU) 2021/2116 u pogledu
jačanja položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom**

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Nizom reformi zajednička poljoprivredna politika („ZPP”) preusmjerena je na potporu dohotku i postala tržišno orijentirana, uz slobodno formiranje cijena poljoprivrednih proizvoda. Te su reforme uglavnom bile odgovor na unutarnje izazove, viškove i krize. Međutim, većina izazova poljoprivrednog sektora proizlazi iz čimbenika koji nisu povezani s poljoprivredom i zahtijevaju širi odgovor politike.

ZPP-om su već utvrđene određene mjere čiji je cilj jačanje položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom. Međutim, očekuje se da će se pritisak na dohodak od poljoprivrede nastaviti jer se poljoprivrednici suočavaju sa sve većim rizicima, rastućim ulaznim troškovima i strožim zahtjevima proizvodnje.

Pandemija bolesti COVID-19 i tekući agresivni rat Rusije protiv Ukrajine doveli su do nezapamćenih povećanja poljoprivrednih ulaznih troškova povezanih s energijom i dugotrajno visoke inflacije, što je utjecalo na troškove poljoprivrednika i cijene hrane. Poljoprivrednici istodobno nastavljaju ulagati napore kako bi svoju proizvodnju učinili održivijom u skladu sa standardima EU-a.

Povrh toga, mnogi potrošači, suočeni s povećanim troškovima života, svoju su potrošnju preusmjerili na jeftinije prehrambene proizvode. To je dodatno destabiliziralo raspodjelu dodane vrijednosti duž lanca opskrbe hranom, stvorilo nestabilnost u raspodjeli dobiti i troškova među sudionicima u lancu te potaknulo prosvjede i povećalo nepovjerenje.

Komisija je 15. ožujka 2024. predstavila dokument za razmatranje u kojem je najavila niz mjera namijenjenih poboljšanju položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom. U skup mjera koje je Komisija najavila uključena je i ciljana izmjena Uredbe (EU) br. 1308/2013 i povezanih uredbi o ZPP-u.

Vijeće za poljoprivredu i ribarstvo 26. ožujka 2024. podržalo je mjere najavljene u dokumentu za razmatranje.

U političkim smjernicama za sljedeću Europsku komisiju za razdoblje 2024. – 2029. naglašava se potreba da poljoprivrednici ostvare pravedne i dostatne prihode te potreba za ispravljanjem postojećih neravnoteža, jačanjem položaja poljoprivrednika i njihovom dodatnom zaštitom od nepoštenih trgovačkih praksi.

Nadalje, u završnom izvješću¹ o strateškom dijalogu o budućnosti poljoprivrede u EU-u, koji je predsjednica Europske komisije najavila u svojem govoru o stanju Unije 13. rujna 2023. i koji je pokrenut u siječnju 2024., a koji je okupio 29 glavnih dionika iz europskog poljoprivredno-prehrambenog sektora, civilnog društva, ruralnih zajednica i akademske zajednice, poziva se na prilagodbu položaja poljoprivrednika u lancu vrijednosti. U vodećim političkim načelima izvješća o strateškom dijalogu jasno se ističe da tržišni uvjeti moraju biti takvi da poljoprivrednici i ostali sudionici u lancu opskrbe hranom mogu ostvariti pristojne prihode te da odnosi moći u lancu opskrbe hranom moraju biti dobro uravnoteženi. Prvo poglavlje preporuka strateškog dijaloga bavi se pravednim i konkurentnim lancem vrijednosti prehrambenih proizvoda i jačanjem položaja poljoprivrednika u tom lancu. Preporuke se posebno odnose na ugovore te se poziva da se podaci o troškovima proizvodnje i cijenama

¹ [Strateški dijalog o budućnosti poljoprivrede u EU-u.](#)

uzmu u obzir kao relevantni elementi pregovora o ugovorima, uz mogućnost otvaranja pregovora u slučaju iznimnog povećanja troškova. Osim toga, spominje se i važnost mehanizama posredovanja. Kad je riječ o suradnji, poziva se na jačanje organizacija proizvođača i udruženja organizacija proizvođača, kao i na pojednostavnjenje postupka njihova priznavanja te ciljanu potporu tim organizacijama odnosno udruženjima. U strateškom dijalogu je prepoznato da su gospodarska, okolišna i socijalna dimenzija održivosti jednako važne i za europska društva, a ne samo za poljoprivredno-prehrambene sustave te da bi ZPP trebao promicati pozitivne okolišne i socijalne rezultate i podupirati diversifikaciju održivih poslovnih modela, uključujući kratke lance opskrbe.

Stoga je u skladu s preporukama iz izvješća o strateškom dijalogu primjereno poduzeti mjere za jačanje ugovornog položaja poljoprivrednika i vraćanje povjerenja sudionika u lancu opskrbe hranom.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

U članku 39. UFEU-a navedeni su sljedeći ciljevi zajedničke poljoprivredne politike:

- povećati poljoprivrednu produktivnost promicanjem tehničkog napretka i osiguranjem racionalnog razvoja poljoprivredne proizvodnje te optimalnog korištenja čimbenika proizvodnje, osobito radne snage,
- na taj način osigurati primjeren životni standard poljoprivrednog stanovništva, osobito povećanjem osobne zarade osoba koje se bave poljoprivredom,
- stabilizirati tržišta,
- osigurati dostupnost opskrbe,
- pobrinuti se da roba dođe do potrošača po razumnim cijenama.

Ovaj je prijedlog u skladu s tim ciljevima i s općom filozofijom uredbi o ZPP-u koje su trenutačno na snazi (Uredba o zajedničkoj organizaciji tržišta², Uredba o strateškim planovima u okviru ZPP-a³ i Uredba o financiranju, upravljanju i nadzoru ZPP-a⁴).

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Ovim se prijedlogom mijenja ograničen broj odredaba uredbi o ZPP-u koje su trenutačno na snazi a da se pritom ne mijenja njihova bit. Budući da su te odredbe usklađene s drugim politikama Unije, i prijedlog je usklađen s tim politikama.

² Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL L 347, 20.12.2013., str. 671.), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/2024-05-13>).

³ Uredba (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013 (SL L 435, 6.12.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/2024-05-25>).

⁴ Uredba (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1306/2013 (SL L 435, 6.12.2021., str. 187., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/2022-08-26>).

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Pravna je osnova ovog prijedloga članak 42. prvi podstavak i članak 43. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU): i. jer se njime mijenjaju Uredba (EU) br. 1308/2013, Uredba (EU) 2021/2115 i Uredba (EU) 2021/2116, koje se sve temelje na članku 43. stavku 2. UFEU-a i ii. jer se i Uredba (EU) br. 1308/2013 temelji na članku 42. prvom podstavku UFEU-a, a ovaj prijedlog sadržava i odredbe kojima se uređuje primjena pravila o tržišnom natjecanju (ili njihovo neprimjenjivanje).

• Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Ovim se prijedlogom mijenjaju postojeće uredbe donesene na razini EU-a koje se primjenjuju u svim državama članicama.

Izmjenama se nastoji ojačati položaj poljoprivrednika u lancu opskrbe poljoprivredno-prehrambenim proizvodima: i. pojednostavnjenjem pravila o priznavanju organizacija proizvođača; ii. strožim pravilima o ugovaranju; iii. utvrđivanjem pravila o upotrebi međusektorskih neobveznih izraza „pravedan”, „pravičan” i jednakovrijednih izraza, kao i izraza „kratki lanci opskrbe”; iv. uvođenjem mogućnosti dodjele financijske potpore Unije državama članicama za mjere koje poduzimaju gospodarski subjekti u razdobljima ozbiljnih tržišnih neravnoteža i v. poboljšanjem stupnja organizacije poljoprivrednog sektora u državama članicama podupiranjem organizacija proizvođača koje provode operativne programe te poboljšanjem korištenja sektorskih intervencija u drugim sektorima iz članka 42. točke (f) Uredbe (EU) 2021/2115.

Izmjenama se zadržavaju jednaki uvjeti tržišnog natjecanja za proizvođače i stupanj usklađenosti koji su već postignuti postojećim uredbama. Stoga se smatra da ih države članice ne mogu same provesti.

• Proporcionalnost

Prijedlogom se postojeće uredbe mijenjaju samo u mjeri u kojoj je to izričito nužno za postizanje prethodno navedenih ciljeva, vodeći računa o tome da izmjene ostanu ciljane i omoguće primjerenu fleksibilnost.

Predloženim izmjenama mijenjaju se samo posebni aspekti ograničenog broja odredaba u postojećim uredbama. Njima se poboljšavaju i dodatno jačaju postojeće odredbe o ugovorima koje poljoprivrednici i njihove organizacije sklapaju s drugim sudionicima u lancu te jača pregovaračka moć organizacija proizvođača i njihovih udruženja, smanjuje administrativno opterećenje povezano s njihovim priznavanjem i uspostavlja poticajni okvir za dobrovoljne sustave i sporazume usmjerene na poboljšanje naknada poljoprivrednicima te inicijative za socijalnu održivost.

• Odabir instrumenta

Budući da se ovim prijedlogom mijenjaju postojeće uredbe Europskog parlamenta i Vijeća, i izmjene se moraju donijeti uredbom Europskog parlamenta i Vijeća.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

• Ex post evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva

Prijedlog ciljanih izmjena Uredbe o ZOT-u i drugih uredbi o ZPP-u jedna je od mjera najavljenih u Komisijinu dokumentu za razmatranje od 15. ožujka 2024. Zbog potrebe za

hitnim odgovorom na goruće izazove s kojima se poljoprivredni sektor trenutačno suočava i hitnom reakcijom na prosvjede poljoprivrednika, nije provedena *ex post* evaluacija / provjera primjerenosti postojećeg zakonodavstva.

- **Savjetovanja s dionicima**

Zbog potrebe za hitnim odgovorom na goruće izazove s kojima se suočava europski poljoprivredni sektor, nije objavljen poziv na očitovanje ni provedeno javno savjetovanje. Međutim, provedeno je savjetovanje s relevantnim dionicima na ciljanim sastancima (vidjeti točku „Prikupljanje i primjena stručnog znanja”).

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Iako zbog potrebe za hitnim djelovanjem nije objavljen poziv na očitovanje ni provedeno javno savjetovanje, Komisija je više puta predstavila predložene mjere Vijeću, na sastanku proširene skupine za građanski dijalog s relevantnim dionicima, Europskoj mreži tijela nadležnih za tržišno natjecanje te na bilateralnim sastancima sa svim relevantnim udruženjima u lancu opskrbe poljoprivredno-prehrambenim proizvodima sa sjedištem u EU-u, uključujući potrošače.

- **Procjena učinka**

Zbog potrebe za hitnim odgovorom na goruće izazove s kojima se poljoprivredni sektor trenutačno suočava, nije bilo moguće provesti procjenu učinka.

Međutim, predložene mjere razvijene su na temelju informacija dobivenih od dionika, posebno na sastanku proširene skupine za građanski dijalog, od Europske mreže tijela nadležnih za tržišno natjecanje te na bilateralnim sastancima sa svim relevantnim udruženjima u lancu opskrbe poljoprivredno-prehrambenim proizvodima sa sjedištem u EU-u, uključujući potrošače, kao i od predsjednika Odbora Europskog parlamenta za poljoprivredu i ruralni razvoj.

U skladu su i s relevantnim preporukama strateškog dijaloga o budućnosti poljoprivrede u EU-u iz rujna 2024.

Učinak prijedloga ovisit će o tome u kojoj će mjeri poljoprivrednici i kupci poljoprivrednih proizvoda prihvatiti određene dobrovoljne mjere i o odlukama država članica da iskoriste predviđene mogućnosti i odstupanja.

Radni dokument službi Komisije izradit će se u roku od tri mjeseca od donošenja prijedloga. U njemu će se jasno opisati pitanja koja se njime rješavaju, predložene ciljane izmjene i njihov vjerojatni učinak, uključujući sažetak primljenih povratnih informacija dionika.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Ovaj je prijedlog jedna od mjera najavljenih u Komisijinu dokumentu za razmatranje od 15. ožujka 2024. u okviru paketa mjera za pojednostavnjenje. U radnom dokumentu službi Komisije kvantificirat će se smanjenje administrativnog opterećenja u mjeri u kojoj je to moguće.

- **Temeljna prava**

Ovim se prijedlogom poštuju temeljna prava i načela, posebno ona iz Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Ovaj prijedlog nema utjecaj na proračun koji je moguće kvantificirati.

Iako mjere pod rednim brojevima od 12 do 17 (točka 5. Drugi elementi – Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga) mogu ubrzati provedbu operativnih programa organizacija proizvođača i tako povećati rashode, svi povezani rashodi ostat će u okviru posebne gornje granice EFJP-a.

Kad je riječ o pričuvi za poljoprivredu koja se financira u okviru EFJP-a, prijedlogom nisu predviđene promjene u ukupnom iznosu pričuve. Upotreba pričuve za financiranje mjera donesenih u skladu s člankom 222. Uredbe o ZOT-u mogla bi imati posljedice u smislu dodjele iznosa za druge izvanredne mjere u određenoj godini, ali one se u ovoj fazi ne mogu kvantificirati.

Financijska pomoć Unije organizacijama proizvođača u sektoru voća i povrća koju države članice odobre za provedbu operativnih programa bit će ograničena na određeni postotak (od 4,1 % do 5,5 %, ovisno o vrsti korisnika i ciljevima djelovanja) vrijednosti proizvodnje tih organizacija proizvođača stavljene na tržište.

Prijedlog sadržava odredbe koje državama članicama pružaju određeni stupanj fleksibilnosti u pogledu dodjele financijskih sredstava za vrste intervencija u obliku izravnih plaćanja i za vrste intervencija u „drugim” sektorima. Sredstva koja se stavljaju na raspolaganje za financijsku pomoć Unije organizacijama proizvođača koje djeluju u „drugim” sektorima bit će ograničena na iznose prenesene (u granicama povezane pravne odredbe) iz izravnih plaćanja, o kojima odlučuju države članice i koje odobrava Komisija. Ako države članice odluče iskoristiti tu fleksibilnost, ona će utjecati samo na dodijeljena sredstva za izravna plaćanja i „druge” sektore, a promjena će ostati u granicama EFJP-a. Učinak se u ovoj fazi ne može kvantificirati.

5. DRUGI ELEMENTI

• Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja

Ovim se prijedlogom mijenjaju Uredba (EU) br. 1308/2013, Uredba (EU) 2021/2115 i Uredba (EU) 2021/2116. Stoga plan provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja ostaju nepromijenjeni u odnosu na postojeći okvir.

• Dokumenti s objašnjenjima (za direktive)

Nije primjenjivo (pravni tekst je uredba).

• Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga

Prvo, trebalo bi utvrditi minimalne zahtjeve za upotrebu izraza kojima se opisuju poslovni modaliteti koji osiguravaju pravednu raspodjelu dodane vrijednosti poljoprivrednicima. Cilj je povećati transparentnost i pouzdanost upotrebe tih izraza kako bi se osigurala pravedna raspodjela dodane vrijednosti duž lanca opskrbe hranom, spriječila zloupotreba takvih izraza i potrošačima pružile pouzdane informacije o pravednoj raspodjeli dodane vrijednosti poljoprivrednicima i kratkim lancima opskrbe.

Drugo, svaka isporuka poljoprivrednih proizvoda trebala bi biti obuhvaćena pisanim ugovorom, uz određene iznimke i ostavljajući mogućnost državama članicama da određene poljoprivredne proizvode izuzmu od tog zahtjeva.

Treće, pisani ugovori trebali bi sadržavati određene elemente kojima se osigurava transparentnost i predvidivost izračuna konačne cijene.

Četvrto, ugovori s trajanjem duljim od šest mjeseci trebali bi uključivati revizijsku klauzulu kako bi se poljoprivrednicima, organizacijama proizvođača ili udruženjima organizacija proizvođača omogućilo da traže reviziju ugovora, posebno u situacijama u kojima cijena više ne bi pokrivala troškove proizvodnje, te da raskinu ugovor u slučaju odbijanja takvog zahtjeva.

Peto, države članice trebale bi uspostaviti mehanizam posredovanja i staviti ga na raspolaganje strankama koje ga žele iskoristiti.

Šesto, trebalo bi pojednostavniti postojeća pravila o definiciji i priznavanju organizacija proizvođača. Osim toga, kako bi se unaprijedila suradnja među proizvođačima ekoloških proizvoda, trebalo bi izričito predvidjeti osnivanje i priznavanje organizacija proizvođača za takve proizvođače.

Sedmo, postojeća pravila o organizacijama proizvođača trebalo bi pojasniti kako bi se osiguralo da se organizacije proizvođača osnivaju na inicijativu poljoprivrednika i kontroliraju u skladu s pravilima koja poljoprivrednicima koji su njihovi članovi omogućuju da demokratski nadziru svoju organizaciju i njezine odluke.

Osmo, nepriznatim organizacijama proizvođača, uključujući zadruge, trebalo bi omogućiti da pregovaraju o ugovornim uvjetima u ime svojih članova za njihovu ukupnu proizvodnju ili dio proizvodnje.

Deveto, priznata udruženja organizacija proizvođača trebala bi moći pregovarati o ugovornim uvjetima u ime svojih članova priznatih organizacija proizvođača.

Deseto, promicanje inicijativa povezanih s upotrebom neobveznih izraza kojima se označavaju poslovni modaliteti kao što su „pravedan”, „pravičan” ili jednakovrijedni izrazi i „kratki lanac opskrbe” trebalo bi uvrstiti na popis mogućih ciljeva djelovanja priznatih sektorskih organizacija.

Jedanaesto, na vertikalne i horizontalne inicijative za suradnju u području poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda radi primjene određenih zahtjeva socijalne održivosti koji su stroži od obveznih zahtjeva ne bi se trebao primjenjivati članak 101. stavak 1. UFEU-a.

Dvanaesto, Uredbu (EU) 2021/2115 trebalo bi izmijeniti s obzirom na vrste intervencija u određenim sektorima. Nadalje, trebalo bi povećati financijsku pomoć Unije operativnim programima u određenim sektorima.

Trinaesto, financijsku potporu Unije operativnim programima koje provode organizacije proizvođača u sektoru voća i povrća u državama članicama u kojima je stupanj organizacije proizvođača tijekom tri uzastopne godine koje prethode provedbi operativnog programa manji od 10 % trebalo bi povećati s 50 % na 60 %.

Četrnaesto, trebalo bi dati poseban poticaj mladim poljoprivrednicima i novim poljoprivrednicima koji se pridružuju priznatoj organizaciji proizvođača i koji provode ulaganja u svojim prostorima.

Petnaesto, financijsku potporu Unije organizacijama proizvođača i udruženjima organizacija proizvođača u slučaju nepovoljnih meteoroloških pojava, prirodnih katastrofa, bolesti bilja ili najezda štetnih organizama trebalo bi pod određenim uvjetima povećati s 50 % na 70 % stvarnih rashoda.

Šesnaesto, državama članicama trebalo bi omogućiti da od 2025. iskoriste do 6 % sredstava koja su im dodijeljena za izravna plaćanja za potporu sektorima iz članka 1. stavka 2. točaka od (a) do (h), (k), (m), od (o) do (t) i (w) Uredbe (EU) br. 1308/2013 i sektorima koji obuhvaćaju proizvode iz Priloga VI. Uredbi (EU) 2021/2115.

Sedamnaesto, Uredbu (EU) 2021/2116 trebalo bi izmijeniti kako bi se omogućila upotreba pričuve za poljoprivredu za potporu određenim kategorijama kolektivnih mjera privatnih gospodarskih subjekata poduzetih radi stabilizacije sektora na koje utječe ozbiljna tržišna neravnoteža.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o izmjeni uredaba (EU) br. 1308/2013, (EU) 2021/2115 i (EU) 2021/2116 u pogledu jačanja položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 42. prvi podstavak i članak 43. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Revizorskog suda¹,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora²,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija³,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Poljoprivredni sektor, a posebno poljoprivrednici, suočavaju se s raznim izazovima. Pandemija bolesti COVID-19 i tekući agresivni rat Rusije protiv Ukrajine doveli su do nezapamćenih povećanja poljoprivrednih ulaznih troškova povezanih s energijom i dugotrajno visoke inflacije, što je utjecalo na troškove poljoprivrednika i cijene hrane. Poljoprivrednici istodobno nastavljaju ulagati napore kako bi svoju proizvodnju učinili okolišno održivijom. Mnogi potrošači, suočeni s povećanim troškovima života, svoju su potrošnju preusmjerili na jeftinije prehrambene proizvode. To je dodatno destabiliziralo raspodjelu dodane vrijednosti duž lanca opskrbe hranom i povećalo nesigurnost poslovanja poljoprivrednika, što je potaknulo prosvjede i nepovjerenje. Stoga je primjereno donijeti mjere za svladavanje tih izazova i vraćanje povjerenja sudionika u lancu opskrbe hranom.
- (2) Razni gospodarski subjekti u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima koji djeluju u različitim fazama proizvodnje, prerade, stavljanja na tržište, distribucije i maloprodaje razvili su sustave i oznake za promicanje poslovnih modaliteta kojima se osigurava pravedna raspodjela dodane vrijednosti poljoprivrednicima te stvaranje i održavanje kratkih lanaca opskrbe. Potrebno je utvrditi minimalne zahtjeve za upotrebu neobveznih izraza kojima se opisuju ti poslovni modaliteti kako bi se povećala transparentnost i pouzdanost upotrebe tih

¹ SL C, ...

² SL C, ...

³ SL C, ...

izraza u lancu opskrbe hranom i dopunila postojeća pravila o označivanju hrane, posebno Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća⁴.

- (3) U interesu povećanja povjerenja i pravednosti duž lanca opskrbe hranom, izrazi „pravedan”, „pravičan” ili jednakovrijedni izrazi trebali bi se upotrebljavati samo za označavanje poslovnih modaliteta koji osiguravaju stabilnost i transparentnost poslovnih odnosa između poljoprivrednika i kupaca i određivanje cijena koje poljoprivrednici koji u njima sudjeluju smatraju pravičnim te koji podupiru i doprinose ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih naroda, među ostalim na način koji je u skladu s Prilogom I. Direktivi (EU) 2024/1760 Europskog parlamenta i Vijeća⁵.
- (4) Pojam „kratki lanac opskrbe” trebao bi se upotrebljavati samo za označavanje poslovnih modaliteta u kojima postoji izravna veza između poljoprivrednika i potrošača koja omogućuje izravnu razmjenu informacija o procesu proizvodnje i proizvod, uključujući komunikaciju na daljinu i/ili putem posrednika koji osigurava takvu razmjenu informacija u trenutku prodaje. Alternativno, taj se izraz može upotrebljavati i ako postoji bliska veza između poljoprivrednika i potrošača u njihovoj geografskoj blizini, među ostalim i u prekograničnom kontekstu. Time će se potrošači potaknuti da plate cijenu koja predstavlja pravednu naknadu poljoprivrednicima za njihov proizvod, osnažiti ruralna područja i doprinijeti njihovom razvoju te povećati transparentnost u pogledu podrijetla i metoda proizvodnje proizvoda.
- (5) S obzirom na tržišne uvjete, promjene u očekivanjima potrošača, napredak u području tržišnih standarda i relevantnih međunarodnih standarda, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti za upotrebu neobveznih izraza kojima se označavaju poslovni modaliteti povezani s pravednom raspodjelom dodane vrijednosti poljoprivrednicima te stvaranjem i održavanjem kratkih lanaca opskrbe. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća⁶.
- (6) Zbog istih bi razloga Komisiji trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u pogledu dodatnih neobveznih izraza koji su jednakovrijedni izrazima „pravedan” ili „pravičan”.
- (7) Države članice mogu zadržati ili uvesti nacionalne odredbe kojima se propisuju dodatni zahtjevi za upotrebu neobveznih izraza za poslovne modalitete, ali te odredbe ne bi smjele otežavati, ograničavati ni ometati upotrebu tih izraza za proizvode koji su zakonito proizvedeni ili stavljeni na tržište u drugoj državi članici.
- (8) Upotreba pisanih ugovora ima ključnu ulogu za odgovornost gospodarskih subjekata, jačanje svijesti o važnosti tržišnih signala, prilagodbu ponude potražnji, poboljšanje prijenosa cijene unutar lanca opskrbe, povećanje transparentnosti te sprečavanje i

⁴ Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004 (SL L 304, 22.11.2011., str. 18., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1169/oj>).

⁵ Direktiva (EU) 2024/1760 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 te Uredbe (EU) 2023/2859, SL L, 2024/1760, 5.7.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>).

⁶ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.). <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

suzbijanje nepoštenih trgovačkih praksi. Stoga bi pravila o ugovornim odnosima u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda trebalo proširiti i na proizvode osim sirovog mlijeka te osigurati usklađenost s pravilima o ugovornim odnosima koja se primjenjuju na druge poljoprivredne sektore.

- (9) Kako bi se povećala fleksibilnost za države članice i pojednostavio postupak priznavanja organizacija proizvođača i tako smanjili transakcijski troškovi i poboljšala učinkovitost, pravilima o organizacijama proizvođača trebalo bi omogućiti njihovo priznavanje na temelju jedinstvenog zahtjeva koji obuhvaća više sektora i proizvoda. Osim toga, kako bi se unaprijedila suradnja među proizvođačima ekoloških proizvoda, trebalo bi izričito predvidjeti osnivanje i priznavanje organizacija proizvođača za proizvođače ekoloških proizvoda. Kriterijima za priznavanje organizacija proizvođača i njihovim statutima trebalo bi utvrditi i da se organizacije proizvođača osnivaju na inicijativu poljoprivrednika i kontroliraju u skladu s pravilima koja poljoprivrednicima koji su njihovi članovi omogućuju da demokratski nadziru organizaciju i njezine odluke. Time se ne bi smjelo spriječiti da se proizvođači koji nisu poljoprivrednici i neproizvođači pridruže organizacijama proizvođača.
- (10) U cilju daljnjeg promicanja održivog razvoja, koji je temeljno načelo Ugovora i prioritetni cilj politika Unije, te kako bi se osigurala transparentnost, stabilnost i pravednost u poslovnim odnosima između poljoprivrednika i kupaca u cijelom lancu opskrbe, države članice trebale bi moći priznati organizacije proizvođača koje djeluju na postizanju posebnih ciljeva neobveznim izrazima za poslovne modalitete kao što su „pravedan”, „pravičan” ili jednakovrijedni izrazi i „kratki lanac opskrbe”.
- (11) Kako bi se poljoprivrednicima osigurao primjeren životni standard i poboljšao njihov pregovarački položaj u odnosu na prerađivače i druge sudionike u lancu opskrbe te kako bi se osigurala pravednija raspodjela dodane vrijednosti duž lanca opskrbe, mogućnost pregovaranja o ugovornim uvjetima u ime članova trebalo bi proširiti na nepriznate organizacije potrošača, uključujući zadruge, i to za njihovu ukupnu proizvodnju ili dio proizvodnje. Kako bi se osiguralo jednako postupanje kao prema članovima priznatih organizacija proizvođača, ta bi mogućnost trebala podlijevati odgovarajućim ograničenjima. Konkretno, nepriznate organizacije proizvođača koje koriste tu mogućnost trebale bi ispuniti kriterije za priznavanje utvrđene na razini Unije i sudjelovati u aktivnostima utvrđenima u Uredbi (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁷, uključujući koncentriranje ponude i stavljanje proizvoda na tržište.
- (12) Kako bi se ojačao pregovarački položaj priznatih organizacija proizvođača i osigurao održiv razvoj poljoprivredne proizvodnje, priznatim udruženjima organizacija proizvođača trebalo bi omogućiti da pregovaraju o ugovornim uvjetima u ime svojih članova, uključujući cijenu, i to za njihovu ukupnu proizvodnju ili dio proizvodnje. Tu bi mogućnost trebalo dopustiti pod uvjetom da organizacije koje su članovi tih udruženja nisu istodobno članovi drugog udruženja organizacija proizvođača i da količina proizvoda obuhvaćenih aktivnostima udruženja ne premašuje 33 % ukupne nacionalne proizvodnje bilo koje dotične države članice. Osim toga, kako bi se održalo učinkovito tržišno natjecanje, priznatim udruženjima organizacija proizvođača ne bi

⁷ Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL L 347, 20.12.2013., str. 671., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj>).

trebalo omogućiti da pregovaraju o ugovornim uvjetima ako ta udruženja uključuju nepriznate organizacije proizvođača.

- (13) Kako bi se spriječilo da kupci naruše pregovarački položaj organizacija proizvođača, trebalo bi uspostaviti odgovarajuće zaštitne mjere za kontakte između kupaca i članova tih organizacija proizvođača. Iako kupci mogu kontaktirati s članovima organizacija proizvođača, ti kontakti ne bi smjeli ugroziti ciljeve organizacija proizvođača ni koncentraciju ponude i stavljanje proizvoda na tržište.
- (14) Sektorske organizacije imaju važnu ulogu u olakšavanju dijaloga među sudionicima u lancu opskrbe i u promicanju najboljih praksi, tržišne transparentnosti te stabilnosti i pravednosti u poslovnim odnosima između poljoprivrednika i kupaca u cijelom lancu opskrbe. Stoga je primjereno na popis mogućih ciljeva djelovanja priznatih sektorskih organizacija uvrstiti promicanje inicijativa povezanih s neobveznim izrazima za poslovne modalitete kao što su „pravedan”, „pravičan” ili jednakovrijedni izrazi te „kratki lanac opskrbe”.
- (15) Neke države članice odlučile su da sve isporuke poljoprivrednih proizvoda na njihovu državnom području moraju biti obuhvaćene pisanim ugovorima između stranaka. U državama članicama koje ne koriste tu mogućnost poljoprivrednici, organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača mogu tražiti upotrebu pisanih ugovora. Međutim, zbog slabijeg pregovaračkog položaja poljoprivrednika i straha od komercijalne odmazde kupaca poljoprivrednicima i njihovim udruženjima ponekad je teško to tražiti. Kako bi se povećalo povjerenje, transparentnost i učinkovitost unutar lanca opskrbe te kako bi se svim poljoprivrednicima, organizacijama proizvođača i udruženjima organizacija proizvođača omogućilo da koriste pisane ugovore, isporuke poljoprivrednih proizvoda u Uniji koje poljoprivrednici, organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača isporučuju prerađivaču, distributeru ili trgovcu na malo trebale bi biti obuhvaćene pisanim ugovorom.
- (16) Kako bi se bolje uzeli u obzir signali tržišta i poboljšao prijenos cijene, države članice trebale bi moći zahtijevati upotrebu pisanih ugovora o isporuci poljoprivrednih proizvoda koje isporučuju proizvođači koji nisu poljoprivrednici, organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača te zahtijevati da kupci koriste pisane ponude za ugovore o isporuci poljoprivrednih proizvoda. Radi jednostavnosti i smanjenja transakcijskih troškova ovom bi se Uredbom trebale utvrditi određene iznimke od obvezne upotrebe pisanih ugovora ili pisanih ponuda ugovora te omogućiti državama članicama da određene isporuke izuzmu od obvezne upotrebe pisanih ugovora odnosno pisanih ponuda, pri čemu bi poljoprivrednicima i njihovim udruženjima trebalo ostaviti mogućnost da traže upotrebu pisanih ugovora ili pisanih ponuda ako takva obveza ne postoji.
- (17) Obveznu upotrebu pisanih ugovora za isporuku poljoprivrednih proizvoda i osnovne uvjete za njihovu upotrebu trebalo bi utvrditi na razini Unije te istodobno osigurati da se pravo stranaka da pregovaraju o svim elementima ugovora ne ograniči više nego što je to izričito nužno.
- (18) Kako bi se stranke potaknule na postizanje sporazumnog rješenja u slučaju sporova o sklapanju ili reviziji pisanog ugovora, države članice trebale bi uspostaviti mehanizme posredovanja. Države članice trebale bi obavijestiti Komisiju o mehanizmima posredovanja koji su uspostavljeni na njihovu državnom području ili o uspostavi tih mehanizama, a Komisija može olakšati razmjenu najboljih praksi u vezi s tim mehanizmima.

- (19) Kako bi se olakšalo funkcioniranje mehanizama za prijenos cijene kad se konačna cijena koja se plaća za isporuku poljoprivrednih proizvoda izračunava kombiniranjem različitih čimbenika utvrđenih u ugovoru, ti bi čimbenici trebali uključivati objektivne pokazatelje, indekse ili metode izračuna koje stranke mogu lako razumjeti. Kako bi se izbjeglo da poljoprivrednici budu prisiljeni sustavno prodavati proizvode po cijeni nižoj od troškova proizvodnje, pokazatelji, indeksi i metode izračuna konačne cijene trebali bi odražavati promjene tržišnih uvjeta i troškova proizvodnje isporučenih poljoprivrednih proizvoda.
- (20) S obzirom na osjetljiv pregovarački položaj poljoprivrednika i njihovih organizacija, nedavne slučajeve znatne volatilnosti poljoprivrednih ulaznih troškova i tržišnih cijena te potrebu za učinkovitijim prijenosom cijene u okviru lanca opskrbe, ugovori s trajanjem duljim od šest mjeseci trebali bi uključivati revizijsku klauzulu koju mogu aktivirati poljoprivrednici i njihove organizacije. Takvom bi se klauzulom poljoprivrednicima trebalo omogućiti da nakon šest mjeseci u bilo kojem trenutku zatraže reviziju elemenata ugovora i da raskinu ugovor u slučaju da se ne postigne dogovor o reviziji, ne dovodeći u pitanje pravo stranaka da pregovaraju o drugim mogućnostima revizije ugovora.
- (21) Kako bi se povećala ugovorna transparentnost i potaknule pravednije trgovačke prakse, države članice trebale bi moći zahtijevati registraciju pisanih ugovora o isporuci poljoprivrednih proizvoda.
- (22) Određene inicijative za vertikalnu i horizontalnu suradnju u području poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda radi primjene zahtjeva koji su stroži od obveznih mogu pozitivno utjecati na cilj zajedničke poljoprivredne politike u pogledu osiguravanja primjerenog životnog standarda poljoprivrednog stanovništva i na cilj održivog razvoja Unije. Stoga se u određenim okolnostima na takve inicijative ne bi trebao primjenjivati članak 101. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.
- (23) U razdobljima ozbiljne tržišne neravnoteže određene kategorije kolektivnih mjera privatnih gospodarskih subjekata mogu doprinijeti stabilizaciji dotičnih sektora. Kako bi privatni gospodarski subjekti imali potrebna sredstva za provedbu tih mjera, Komisija bi radi potpore tim mjerama trebala staviti na raspolaganje sredstva Unije iz pričuve za poljoprivredu. Države članice trebale bi usto moći dodijeliti dodatna nacionalna sredstva.
- (24) Kako bi se povećala ugovorna jasnoća za uzgajivače šećerne repe i osigurao usklađen ugovorni okvir, uzimajući u obzir posebnost sektora šećerne repe, uvjete kupnje u ugovorima o isporuci šećerne repe trebalo bi uskladiti s uvjetima za upotrebu pisanih ugovora u drugim poljoprivrednim sektorima.
- (25) Uredbu (EU) br. 1308/2013 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (26) Radi jačanja položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom trebalo bi izmijeniti nekoliko odredaba Uredbe (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća⁸ s obzirom na vrste intervencija u određenim sektorima. Te bi izmjene poljoprivrednicima trebale

⁸ Uredba (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013 (SL L 435, 6.12.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>).

olakšati da postanu ili ostanu članovi organizacija proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača priznatih na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013, s obzirom na pozitivnu ulogu tih organizacija i udruženja u jačanju pregovaračke moći proizvođača. Nadalje, kako bi se osigurala učinkovitija, ciljana potpora organizacijama proizvođača u okviru strateških planova u okviru ZPP-a, trebalo bi predvidjeti mogućnost povećanja financijske pomoći Unije operativnim programima u određenim sektorima.

- (27) Vrijednost proizvodnje voća i povrća koju stavljaju na tržište organizacije proizvođača u odnosu na ukupnu vrijednost proizvodnje voća i povrća u nekim je državama članicama i dalje znatno ispod prosjeka Unije. U okviru dostupnih financijskih poticaja države članice već mogu pružiti nacionalnu financijsku pomoć kako je utvrđeno člankom 53. Uredbe (EU) 2021/2115 organizacijama proizvođača u određenim regijama u kojima je stupanj organizacije znatno ispod prosjeka Unije. Radi jačanja konkurentnosti i položaja poljoprivrednika u lancu vrijednosti i s ciljem osnivanja novih organizacija proizvođača, organizacijama proizvođača u državama članicama u kojima je stupanj organizacije proizvođača manji od 10 % tijekom tri uzastopne godine koje prethode provedbi relevantnog operativnog programa trebalo bi dodijeliti financijski poticaj u obliku povećanja financijske pomoći Unije za 10 %.
- (28) Kako bi se olakšala generacijska obnova u poljoprivrednom sektoru i potaknulo pristupanje novih proizvođača organizacijama proizvođača u sektoru voća i povrća i u drugim sektorima iz članka 42. točke (f) Uredbe (EU) 2021/2115, mladim poljoprivrednicima i novim poljoprivrednicima koji se pridruže organizaciji proizvođača priznatoj na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013 trebalo bi dodijeliti poseban poticaj. Stoga bi za rashode povezane s ulaganjima u prostorima mladog poljoprivrednika ili novog proizvođača koji se prvi put pridruži priznatoj organizaciji proizvođača trebalo predvidjeti mogućnost povećanja financijske pomoći Unije za 10 %.
- (29) S obzirom na višekratnu pojavu nepovoljnih klimatskih prilika, prirodnih katastrofa, bolesti bilja ili najezda štetnih organizama posljednjih godina, pokazalo se korisnim da organizacije proizvođača i udruženja organizacija proizvođača imaju mogućnost preusmjeriti sredstva, uključujući financijsku pomoć Unije u okviru operativnog fonda, na intervencije potrebne za otklanjanje posljedica tih događaja. Stoga je potrebno predvidjeti mogućnost povećanja financijske pomoći Unije utvrđene u članku 52. stavku 1. Uredbe (EU) 2021/2115 s 50 % na 70 % stvarnih rashoda, pod određenim uvjetima.
- (30) Radi potpore uspostavi vrsta intervencija u drugim sektorima iz članka 42. točke (f) Uredbe (EU) 2021/2115, državama članicama trebalo bi od 2025. omogućiti dodatnu fleksibilnost tako da do 6 % sredstava koja su im dodijeljena za izravna plaćanja mogu upotrijebiti za prilagodbu dodjele sredstava za te sektore.
- (31) Uredbu (EU) 2021/2115 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (32) Kako bi se državama članicama mogla staviti na raspolaganje sredstva Unije iz pričuve za poljoprivredu za potporu kolektivnim mjerama privatnih gospodarskih subjekata u razdobljima ozbiljnih tržišnih neravnoteža, mogućnost upotrebe pričuve za poljoprivredu trebalo bi proširiti na potporu kolektivnim mjerama kad Komisija odluči da se na te mjere ne primjenjuju pravila tržišnog natjecanja.

- (33) Članak 16. Uredbe (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća⁹ trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (34) Kako bi tržišni subjekti imali dovoljno vremena za prilagodbu i kako bi Komisija mogla ocijeniti postojeće nacionalne sustave i prakse, primjenu pravila o rezerviranju neobveznih izraza „pravedan”, „pravičan” i jednakovrijednih izraza te izraza „kratki lanci opskrbe” trebalo bi odgoditi za dvije godine od stupanja na snagu ove Uredbe. Osim toga, da bi gospodarski subjekti mogli prilagoditi svoje ugovorne odnose novim pravilima o pisanim ugovorima, primjenu tih pravila trebalo bi odgoditi za 18 mjeseci od njezina stupanja na snagu,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.
Izmjene Uredbe (EU) br. 1308/2013

Uredba (EU) br. 1308/2013 mijenja se kako slijedi:

- (1) u dijelu II. glavi II. poglavlju I. odjeljku 1. iza pododjeljka 3. dodaje se sljedeći pododjeljak:

„Pododjeljak 3.a

Upotreba neobveznih izraza za proizvode u svim sektorima iz članka 1. stavka 2.

Članak 88.a
Neobvezni izrazi za poslovne modalitete

1. Izrazi „pravedan”, „pravičan” ili istovrijedni izrazi smiju se upotrebljavati, samostalno ili u kombinaciji s drugim izrazima, samo pri označivanju, prezentiranju, na promidžbenom materijalu ili u komercijalnim dokumentima proizvoda iz sektora iz članka 1. stavka 2. koji se stavlja na tržište, pod uvjetom da se ti izrazi upotrebljavaju za informiranje kupaca o postojećim modalitetima organizacije proizvodnje, distribucije ili stavljanja na tržište koji doprinose barem:
- (a) stabilnosti i transparentnosti odnosa između poljoprivrednika i kupaca duž lanca opskrbe;
 - (b) cijeni koju uključeni poljoprivrednici smatraju pravičnom za svoje proizvode; i
 - (c) kolektivnim inicijativama za ostvarivanje jednog ili više ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

⁹ Uredba (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1306/2013 (SL L 435, 6.12.2021., str. 187., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj>).

2. Izraz „kratki lanac opskrbe” smije se upotrebljavati, samostalno ili u kombinaciji s drugim izrazima, samo pri označivanju, prezentiranju, na promidžbenom materijalu ili u komercijalnim dokumentima proizvoda iz sektora iz članka 1. stavka 2. koji se stavlja na tržište, pod uvjetom da se taj izraz upotrebljava za informiranje kupaca o postojećim modalitetima organizacije proizvodnje, distribucije ili stavljanja na tržište kojima se osigurava:

- (a) izravna veza između poljoprivrednika i krajnjeg potrošača proizvoda; ili
- (b) bliska veza i geografska blizina između poljoprivrednika i krajnjeg potrošača proizvoda.

3. Komisija može donijeti provedbene akte kojima se pobliže utvrđuju uvjeti iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) i stavka 2. točaka (a) i (b), uzimajući u obzir relevantne međunarodne standarde.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 229. stavka 2.

4. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 227. radi izmjene stavka 1. dodavanjem izraza istovrijednih izrazima „pravedan” ili „pravičan” ako se takvi istovrijedni izrazi upotrebljavaju na tržištu za informiranje kupaca o poslovnim modalitetima iz stavka 1.

5. Države članice mogu donijeti ili zadržati nacionalna pravila kojima se utvrđuju dodatni uvjeti uz one iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) i stavka 2. točaka (a) i (b) za upotrebu izraza iz stavka 1. odnosno stavka 2. Takvim se pravilima ne smije zabraniti, ograničiti ni otežati upotreba izraza iz stavaka 1. i 2. za proizvode koji se zakonito proizvode ili stavljaju na tržište u drugoj državi članici u skladu s uvjetima iz stavaka 1. i 2.

6. Ovim se člankom ne dovode u pitanje pravila utvrđena u Uredbi (EU) br. 1169/2011.”;

- (2) članak 148. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 148.

Ugovorni odnosi u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda

1. Svaka isporuka mlijeka i mliječnih proizvoda u Uniji koje poljoprivrednik, organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača isporučuje prerađivaču, otkupljivaču, distributeru ili trgovcu na malo mora biti obuhvaćena pisanim ugovorom sklopljenim među strankama.

Takav ugovor mora ispunjavati uvjete utvrđene u staccima 4. i 8.

Za potrebe ovog članka, „otkupljivač” znači poduzeće koje prevozi sirovo mlijeko od poljoprivrednika ili drugog otkupljivača do prerađivača sirovog mlijeka ili drugog otkupljivača, pri čemu se u svakoj fazi prenosi vlasništvo nad sirovim mlijekom.

2. Osim toga, države članice mogu odlučiti:

- (a) da isporuka mlijeka i mliječnih proizvoda u Uniji koje proizvođač koji nije poljoprivrednik, organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača isporučuje prerađivaču, otkupljivaču, distributeru ili trgovcu na malo mora biti obuhvaćena pisanim ugovorom;
- (b) da prvi kupci mlijeka i mliječnih proizvoda moraju podnijeti pisanu ponudu ugovora o isporuci mlijeka i mliječnih proizvoda koje isporučuje poljoprivrednik, organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača.

Takav ugovor ili ponuda ugovora moraju ispunjavati uvjete utvrđene u stavcima 4. i 8.

3. Države članice uspostavljaju mehanizam posredovanja za slučajeve u kojima nije postignut zajednički dogovor o sklapanju ugovora iz stavaka 1. i 2. ili o reviziji takvog ugovora.

Države članice obavješćuju Komisiju o mehanizmima posredovanja uspostavljenima na njihovu državnom području.

4. Ugovor ili ponuda ugovora iz stavaka 1. i 2.:

- (a) sklapa se odnosno podnosi prije isporuke;
- (b) sastavlja se u pisanom obliku; i
- (c) sadržava posebice sljedeće elemente:
 - i. cijenu koja se plaća za isporuku, koja mora biti:
 - fiksna i utvrđena u ugovoru, ili
 - izračunana kombiniranjem raznih čimbenika utvrđenih u ugovoru, koji uključuju objektivne pokazatelje, indekse ili metode izračuna konačne cijene koji su lako dostupni i razumljivi i u kojima se odražavaju promjene tržišnih uvjeta i troškova proizvodnje, isporučene količine te kvaliteta ili sastav isporučenog mlijeka i mliječnih proizvoda. U tu svrhu države članice mogu utvrditi pokazatelje u skladu s objektivnim kriterijima koji se temelje na provedenim studijama o proizvodnji i lancu opskrbe hranom. Ugovorne stranke mogu se pozivati na te pokazatelje ili druge pokazatelje;
 - ii. količinu sirovog mlijeka ili kvalitetu i količinu mlijeka ili mliječnih proizvoda koji će se isporučiti i vremenski raspored takvih isporuka;
 - iii. trajanje ugovora, koji može biti ili na određeno vrijeme ili na neodređeno vrijeme s klauzulom o raskidu. U slučaju ugovora s minimalnim trajanjem duljim od šest mjeseci, ugovor uključuje revizijsku klauzulu

koju može aktivirati poljoprivrednik, organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača;

- iv. detalje o rokovima i načinu plaćanja;
- v. načine otkupa ili isporuke mlijeka i mliječnih proizvoda; i
- vi. pravila koja se primjenjuju u slučaju više sile.

5. Odstupajući od stavaka 1. i 2., pisani ugovor ili pisana ponuda ugovora nisu obvezni u sljedećim slučajevima:

- (a) ako dotično mlijeko ili mliječne proizvode isporučuje član organizacije proizvođača ili zadruga organizaciji proizvođača ili zadrugi čiji je član, pod uvjetom da statut te organizacije proizvođača odnosno zadruga ili pravila i odluke koji su predviđeni tim statutima ili su iz njih izvedeni sadržavaju odredbe sa sličnim učincima kao odredbe iz stavka 4.;
- (b) ako je prvi kupac mlijeka ili mliječnih proizvoda mikropoduzeće ili malo poduzeće u smislu Preporuke 2003/361/EZ¹⁰;
- (c) ako se isporuka i plaćanje mlijeka ili mliječnih proizvoda odvijaju istodobno;
- (d) ako se isporuka provodi besplatno ili u kontekstu zbrinjavanja mlijeka ili mliječnih proizvoda koji više nisu prikladni za prodaju.

6. Države članice mogu odlučiti da pisani ugovor ili pisana ponuda nisu potrebni u jednom ili više sljedećih slučajeva:

- (a) ako se isporuka odnosi na proizvode čija je vrijednost jednaka ili manja od praga koji je odredila država članica, a koji ne može biti veći od 10 000 EUR;
- (b) ako se isporuka odnosi na mlijeko i mliječne proizvode koji su podložni sezonskim fluktuacijama ponude ili potražnje ili kvarenju;
- (c) ako se isporuka odnosi na mlijeko i mliječne proizvode na koje se primjenjuju tradicionalne ili običajne prodajne prakse.

7. Ako u skladu sa stavkom 5. točkama (b), (c) i (d) ili stavkom 6. nije obvezan pisani ugovor ili pisana ponuda ugovora, poljoprivrednik, organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača mogu zahtijevati da se za isporuku mlijeka ili mliječnih proizvoda sklopi pisani ugovor ili podnese pisana ponuda ugovora. Takav ugovor ili ponuda ugovora moraju ispunjavati uvjete utvrđene u stavku 4. i stavku 8. prvom podstavku.

8. O svim elementima ugovora o isporuci mlijeka ili mliječnih proizvoda koji se sklapaju između poljoprivrednika, organizacija proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača i otkupljivača, prerađivača, distributera ili trgovaca na malo stranke mogu slobodno pregovarati, uključujući elemente i njihove sastavnice iz stavka 4. točke (c).

Države članice mogu utvrditi jedno ili više od sljedećeg:

- (a) u pogledu pisanih ugovora iz stavka 1. ovog članka:

¹⁰ Preporuka Komisije od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća, malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36., <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>).

- i. obvezu stranaka da se postignu dogovor o odnosu između određene isporučene količine mlijeka ili mliječnih proizvoda i cijene koja se plaća za tu isporuku;
 - ii. minimalno trajanje, koje ne smije biti kraće od šest mjeseci i ne narušava pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta;
- (b) u pogledu pisanih ponuda iz stavka 2. točke (b), obvezu da pisana ponuda sadržava minimalno trajanje ugovora utvrđeno nacionalnim pravom. Takvo minimalno trajanje ne smije biti kraće od šest mjeseci i ne smije narušavati pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

Poljoprivrednici, organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača mogu u pisanom obliku odbiti minimalno trajanje uvedeno u skladu s drugim podstavkom.

- 9. Države članice mogu zahtijevati da kupac mlijeka ili mliječnih proizvoda registrira pisane ugovore iz stavka 1. prije nego što poljoprivrednik, organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača isporuči dotično mlijeko ili mliječne proizvode otkupljivaču, prerađivaču, distributeru ili trgovcu na malo na njihovu državnom području.
- 10. Države članice koje koriste opcije iz stavaka 2., 6., 8. i 9. dužne su Komisiju obavijestiti o načinu njihove primjene.
- 11. Komisija može donijeti provedbene akte kojima se utvrđuju mjere potrebne za jedinstvenu primjenu stavaka 4. i 5. i mjere koje se odnose na obavijesti država članica u skladu sa stavkom 10. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 229. stavka 2.”;

(3) članak 152. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. mijenja se kako slijedi:

i. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) čine proizvođači iz jednog ili više sektora iz članka 1. stavka 2. ili proizvođači ekoloških proizvoda iz jednog ili više sektora iz članka 1. stavka 2. i koje kontroliraju članovi poljoprivrednici u skladu s člankom 153. stavkom 2. točkom (c);”;

ii. u točki (b) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„(b) su osnovane na inicijativu poljoprivrednika i obavljaju najmanje jednu od sljedećih aktivnosti:”;

iii. točka (c) podtočka vi. zamjenjuje se sljedećim:

„vi. promicanje i pružanje tehničke pomoći za korištenje proizvodnih standarda, poboljšanje kvalitete proizvoda i razvoj proizvoda sa zaštićenom oznakom izvornosti ili sa zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla ili obuhvaćenih nacionalnom oznakom kvalitete, provedba inicijativa kojima se promiču kratki lanci opskrbe ili upotreba neobveznih izraza iz članka 88.a;”;

(b) u stavku 1.a prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„1.a Odstupajući od članka 101. stavka 1. UFEU-a, organizacije proizvođača priznate na temelju stavka 1. ovog članka ili organizacije proizvođače, uključujući zadruge, koje država članica nije priznala kao organizacije proizvođača, ali ispunjavaju zahtjeve iz stavka 1. ovog članka i članka 154., mogu planirati proizvodnju, optimizirati troškove proizvodnje, stavljati na tržište i pregovarati o ugovorima o isporuci poljoprivrednih proizvoda u ime svojih članova za njihovu ukupnu proizvodnju ili dio proizvodnje.”;

(c) u stavku 1.b umeće se sljedeći drugi podstavak:

„Odstupajući od stavka 1.a i prvog podstavka, udruženje organizacija proizvođača priznato na temelju članka 156. stavka 1. također može obavljati aktivnosti iz stavka 1.a prvog podstavka ako:

- (a) su njegovi članovi priznati u skladu sa stavkom 1. ovog članka;
- (b) njegovi članovi nisu članovi drugog priznatog udruženja organizacija proizvođača za bilo koji dotični proizvod;
- (c) njegovi članovi ispunjavaju uvjete iz stavka 1.a drugog podstavka točaka (a) i (b);
- (d) količina proizvoda obuhvaćenih aktivnostima iz stavka 1.a prvog podstavka ne premašuje 33 % ukupne nacionalne proizvodnje bilo koje dotične države članice.”;

(4) članak 153. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 2. točka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) pravila koja članovima poljoprivrednicima omogućuju da na demokratski način nadziru svoju organizaciju i njezine odluke te njezinu računovodstvenu dokumentaciju i proračune;”;

(b) stavak 2.a zamjenjuje se sljedećim:

„2.a U statutu organizacije proizvođača može se predvidjeti mogućnost da članovi budu u izravnom kontaktu s kupcima pod uvjetom da se takvim izravnim kontaktom ne ugrožavaju ciljevi djelovanja organizacije proizvođača ili koncentracija ponude i stavljanje proizvoda na tržište koje obavlja organizacija proizvođača. Smatra se da je koncentracija ponude osigurana ako organizacija proizvođača u pregovorima dogovori i odredi bitne elemente prodaje kao što su cijena, kvaliteta i količina.”;

(c) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Stavci 1. i 2. ne primjenjuju se na organizacije proizvođača u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda.”;

(5) u članku 157. stavku 1. točki (c) dodaje se sljedeća podtočka:

„xvii. promicanje upotrebe neobveznih izraza iz članka 88.a.”;

(6) članak 168. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 168.

Ugovorni odnosi

1. Svaka isporuka poljoprivrednih proizvoda u Uniji u sektorima iz članka 1. stavka 2., osim mlijeka i mliječnih proizvoda i šećera, koje poljoprivrednik, organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača isporučuje prerađivaču, distributeru ili trgovcu na malo mora biti obuhvaćena pisanim ugovorom sklopljenim među strankama.

Takav ugovor mora ispunjavati uvjete utvrđene u stavcima 4. i 8.

2. Osim toga, države članice mogu odlučiti:

(a) da isporuka poljoprivrednih proizvoda u Uniji koje proizvođač koji nije poljoprivrednik, organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača isporučuje prerađivaču, distributeru ili trgovcu na malo mora biti obuhvaćena pisanim ugovorom;

(b) da prvi kupac poljoprivrednog proizvoda mora podnijeti pisanu ponudu ugovora o isporuci poljoprivrednih proizvoda koje isporučuje poljoprivrednik, organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača.

Takav ugovor ili ponuda ugovora moraju ispunjavati uvjete utvrđene u stavcima 4. i 8.

3. Države članice uspostavljaju mehanizam posredovanja za slučajeve u kojima nije postignut dogovor o sklapanju takvog ugovora iz stavaka 1. i 2. ili o reviziji takvog ugovora.

Države članice obavješćuju Komisiju o mehanizmima posredovanja uspostavljenima na njihovu državnom području.

4. Ugovor ili ponuda ugovora iz stavaka 1. i 2.:

(a) sklapa se odnosno podnosi prije isporuke;

(b) sastavlja se u pisanom obliku; i

(c) sadržava posebice sljedeće elemente:

i. cijenu koja se plaća za isporuku, koja mora biti:

- fiksna i utvrđena u ugovoru, ili
 - izračunana kombiniranjem raznih čimbenika utvrđenih u ugovoru, koji uključuju objektivne pokazatelje, indekse ili metode izračuna konačne cijene koji su lako dostupni i razumljivi i u kojima se odražavaju promjene tržišnih uvjeta i troškova proizvodnje, isporučene količine te kvaliteta ili sastav ispuštenih poljoprivrednih proizvoda; u tu svrhu države članice mogu utvrditi pokazatelje u skladu s objektivnim kriterijima koji se temelje na provedenim studijama o proizvodnji i lancu opskrbe hranom. Ugovorne stranke mogu se pozivati na te pokazatelje ili na druge pokazatelje koje smatraju relevantnima.
- ii. količinu i kvalitetu dotičnih poljoprivrednih proizvoda koji se mogu ili moraju isporučiti i vremenski raspored takvih isporuka;
 - iii. trajanje ugovora, koji može biti ili na određeno vrijeme ili na neodređeno vrijeme s klauzulom o raskidu. U slučaju ugovora s minimalnim trajanjem duljim od šest mjeseci, ugovor uključuje i revizijsku klauzulu koju posebice može aktivirati poljoprivrednik, organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača;
 - iv. detalje o rokovima i načinu plaćanja;
 - v. načine otkupa ili isporuke poljoprivrednih proizvoda;
 - vi. pravila koja se primjenjuju u slučaju više sile.
5. Odstupajući od stavaka 1. i 2., pisani ugovor ili pisana ponuda ugovora nisu obvezni u sljedećim slučajevima:
- (a) ako dotične poljoprivredne proizvode isporučuje član organizacije proizvođača ili zadruga organizaciji proizvođača ili zadrugi čiji je član, pod uvjetom da statut te organizacije proizvođača odnosno zadruga ili pravila i odluke koji su predviđeni tim statutima ili su iz njih izvedeni sadržavaju odredbe sa sličnim učincima kao odredbe iz točaka (a), (b) i (c) stavka 4.;
 - (b) ako je prvi kupac dotičnih poljoprivrednih proizvoda mikropoduzeće ili malo poduzeće u smislu Preporuke 2003/361/EZ;
 - (c) ako se isporuka i plaćanje dotičnih poljoprivrednih proizvoda odvijaju istodobno;
 - (d) ako se isporuka provodi besplatno ili u kontekstu zbrinjavanja proizvoda koji više nisu prikladni za prodaju.
6. Države članice mogu odlučiti da pisani ugovor ili pisana ponuda nisu potrebni u jednom ili više sljedećih slučajeva:
- (a) ako se isporuka odnosi na proizvode čija je vrijednost jednaka ili manja od određenog praga koji je odredila država članica, a koji ne može biti veći od 10 000 EUR;
 - (b) ako se isporuka odnosi na poljoprivredne proizvode koji su podložni sezonskim fluktuacijama ponude ili potražnje ili kvarenju;
 - (c) ako se isporuka odnosi na poljoprivredne proizvode na koje se primjenjuju tradicionalne ili običajne prodajne prakse.

7. Ako u skladu sa stavkom 5. točkama (b), (c) i (d) ili stavkom 6. nije obavezan pisani ugovor ili pisana ponuda ugovora, poljoprivrednik, organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača mogu zahtijevati da se za bilo koju isporuku poljoprivrednih proizvoda prerađivaču, distributeru ili trgovcu na malo među strankama sklopi pisani ugovor ili podnese pisana ponuda ugovora. Takav ugovor ili ponuda ugovora moraju ispunjavati uvjete utvrđene u stavku 4. i stavku 8. prvom podstavku.
8. O svim elementima ugovora o isporuci poljoprivrednih proizvoda koji se sklapaju između poljoprivrednika, organizacija proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača i prerađivača, distributera ili trgovaca na malo stranke mogu slobodno pregovarati, uključujući elemente i njihove sastavnice iz stavka 4. točke (c).

Države članice mogu utvrditi jedno ili više od sljedećeg:

- (a) u pogledu pisanih ugovora iz stavka 1. ovog članka države članice mogu utvrditi:
- i. obvezu stranaka da postignu dogovor o odnosu između određene isporučene količine poljoprivrednih proizvoda i cijene koja se plaća za tu isporuku;
 - ii. minimalno trajanje, koje ne smije biti kraće od šest mjeseci i ne narušava pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta;
- (b) u pogledu pisanih ponuda iz stavka 2. točke (b), obvezu da pisana ponuda sadržava minimalno trajanje ugovora utvrđeno nacionalnim pravom. Takvo minimalno trajanje ne smije biti kraće od šest mjeseci i ne smije narušavati pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

Poljoprivrednici, organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača mogu u pisanom obliku odbiti minimalno trajanje uvedeno u skladu s drugim podstavkom.

9. Države članice mogu zahtijevati da kupac poljoprivrednih proizvoda registrira pisane ugovore iz stavka 1. prije nego što poljoprivrednik, organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača isporuči dotične poljoprivredne proizvode prerađivaču, distributeru ili trgovcu na malo na njihovu državnom području.
10. Države članice koje koriste opcije iz stavaka 2., 6., 8. i 9. dužne su Komisiju obavijestiti o načinu njihove primjene.
11. Komisija može donijeti provedbene akte kojima se utvrđuju mjere potrebne za jedinstvenu primjenu stavaka 4. i 5. i mjere koje se odnose na obavijesti država članica u skladu sa stavkom 10. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 229. stavka 2.”;

(7) članak 210.a mijenja se kako slijedi:

- (a) u stavku 3. dodaju se sljedeće točke:

„(d) podupiranje gospodarske održivosti malih poljoprivrednih gospodarstava koja se pretežno oslanjaju na obiteljsku radnu snagu i čiji standardnim prinos

kako je definiran u članku 2. točki 8. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1217/2009¹¹ ne premašuje 100 000 EUR;

(e) privlačenje i podupiranje mladih proizvođača poljoprivrednih proizvoda; ili

(f) poboljšanje radnih i sigurnosnih uvjeta u poljoprivrednim ili prerađivačkim djelatnostima.”;

(b) stavak 6. zamjenjuje se sljedećim:

„Od 8. prosinca 2023. proizvođači iz stavka 1. mogu zatražiti mišljenje Komisije o sukladnosti sporazuma, odluka i usklađenih djelovanja iz stavka 1. u vezi s provedbom standarda održivosti kojima se nastoji doprinijeti jednom ili više ciljeva utvrđenih u stavku 3. točkama (a), (b) i (c) s ovim člankom.

Od [dvije godine nakon stupanja na snagu] proizvođači iz stavka 1. mogu zatražiti mišljenje Komisije o sukladnosti sporazuma, odluka i usklađenih djelovanja iz stavka 1. u vezi s provedbom standarda održivosti kojima se nastoji doprinijeti jednom ili više ciljeva utvrđenih u stavku 3. točkama (d), (e) i (f) s ovim člankom.

Komisija podnositelju zahtjeva šalje svoje mišljenje u roku od četiri mjeseca od primitka potpunog zahtjeva.

Ako Komisija u bilo kojem trenutku nakon izdavanja mišljenja utvrdi da više nisu ispunjeni uvjeti iz stavaka 1., 3. i 7. ovog članka, ona izjavljuje da se ubuduće članak 101. stavak 1. UFEU-a primjenjuje na dotični sporazum, odluku ili usklađeno djelovanje te u skladu s time obavlja svoje proizvođače.

Komisija može promijeniti sadržaj mišljenja na vlastitu inicijativu ili na zahtjev države članice, osobito ako je podnositelj zahtjeva dostavio netočne informacije ili zloupotrijebio mišljenje.”;

(8) u članku 222. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Tijekom razdoblja ozbiljne neravnoteže na tržištu Komisija može donijeti provedbene akte kojima određuje da se članak 101. stavak 1. UFEU-a ne primjenjuje na sporazume i odluke poljoprivrednika, udruženja poljoprivrednika ili saveza tih udruženja ili priznatih organizacija proizvođača, udruženja priznatih organizacija proizvođača i priznatih sektorskih organizacija u bilo kojem sektoru iz članka 1. stavka 2. ove Uredbe, pod uvjetom da se takvim sporazumima i odlukama ne narušava pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, strogo slijedi cilj stabilizacije dotičnog sektora te da su obuhvaćeni jednom ili više sljedećih kategorija:

(a) povlačenje s tržišta ili besplatna distribucija njihovih proizvoda;

¹¹ Uredba Vijeća (EZ) br. 1217/2009 od 30. studenog 2009. o uspostavi mreže podataka o održivosti poljoprivrednih gospodarstava (SL L 328, 15.12.2009., str. 27., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1217/oj>).

- (b) transformacija i prerada;
- (c) privatno skladištenje;
- (d) zajedničke promidžbene mjere;
- (e) sporazumi o zahtjevima kvalitete;
- (f) zajednička kupnja sredstava nužnih za suzbijanje širenja štetnih organizama i bolesti životinja i bilja u Uniji ili sredstava nužnih za otklanjanje posljedica prirodnih katastrofa u Uniji;
- (g) privremeno planiranje proizvodnje u skladu s posebnom prirodom proizvodnog ciklusa.

Ako Komisija donese provedbene akte u skladu s prvim podstavkom ovog članka, može odlučiti dotičnim državama članicama staviti na raspolaganje potporu Unije iz pričuve za poljoprivredu iz članka 16. Uredbe (EU) 2021/2116. Takvom financijskom potporom osiguravaju se sredstva potrebna za provedbu tih sporazuma i odluka dotičnih gospodarskih subjekata.

Komisija u provedbenim aktima određuje područje primjene odstupanja iz prvog podstavka, podložno stavku 3. ovog članka, razdoblje na koje se odstupanje primjenjuje i, prema potrebi, iznos pričuve za poljoprivredu dodijeljen dotičnoj državi članici na temelju drugog podstavka.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 229. stavka 2.”;

(9) Prilog X. mijenja se kako slijedi:

(a) u točki I. točka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Ugovori o isporuci sklapaju se prije isporuke u pisanom obliku za određenu količinu šećerne repe.”;

(b) u točki I. točka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Ugovori o isporuci mogu biti višegodišnji. U slučaju ugovora s minimalnim trajanjem duljim od šest mjeseci, ugovor uključuje revizijsku klauzulu koju može aktivirati poljoprivrednik, organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača.”;

(c) u točki II. točki 2. dodaje se sljedeći odlomak:

„Cijena se izračunava kombiniranjem raznih čimbenika utvrđenih u ugovoru, koji uključuju objektivne pokazatelje, indekse ili metode izračuna konačne cijene koji su lako dostupni i razumljivi i u kojima se odražavaju promjene tržišnih uvjeta i troškova proizvodnje, isporučene količine te kvaliteta ili sastav isporučene šećerne repe. U tu svrhu države članice mogu utvrditi pokazatelje u skladu s objektivnim kriterijima koji se temelje na provedenim studijama o proizvodnji i lancu opskrbe hranom. Ugovorne stranke mogu se pozivati na te pokazatelje ili na druge pokazatelje koje smatraju relevantnima.”;

(d) u točki III. dodaje se sljedeći odlomak:

„Ugovori o isporuci sadržavaju pravila koja se primjenjuju u slučaju više sile.”;

(e) umeće se sljedeća točka IX.a:

„TOČKA IX.a

„Države članice mogu zahtijevati da poduzeće za proizvodnju šećera registrira pisane ugovore o isporuci prije isporuke šećerne repe.”.

Članak 2. ***Izmjene Uredbe (EU) 2021/2115***

Uredba (EU) 2021/2115 mijenja se kako slijedi:

(1) članak 52. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 3. dodaje se sljedeća točka (i):

„(i) organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača provodi operativni program u državi članici u kojoj je stupanj organizacije proizvođača u sektoru voća i povrća manji od 10 % tijekom tri uzastopne godine koje prethode provedbi operativnog programa. Stupanj organizacije izračunava se kao vrijednost proizvodnje voća i povrća koja je ostvarena u dotičnoj državi članici i koju su na tržište stavile organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača priznati na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013, podijeljena s ukupnom vrijednošću proizvodnje voća i povrća koja je ostvarena u toj državi članici.”;

(b) umeće se sljedeći stavak 5.a:

„5.a Ograničenje od 50 % utvrđeno u stavku 1. povećava se na 60 % za rashode povezane s ciljevima iz članka 46. točke (a), (b) ili (c) ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) rashodi se odnose na ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu iz članka 47. stavka 1. točke (a) koja provode mladi poljoprivrednici ili novi poljoprivrednici koji se prvi put pridružuju organizaciji proizvođača priznatoj na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013;

(b) ulaganja iz točke (a) provode se u prostorima tih mladih poljoprivrednika ili novih poljoprivrednika u okviru njihova prvog operativnog programa.”;

(c) dodaje se sljedeći stavak 7.:

„7. Ograničenje od 50 % utvrđeno u stavku 1. povećava se na 70 % stvarnih rashoda nastalih u određenoj godini za operativne programe koje provode organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača koji su u toj godini pogođeni nepovoljnim klimatskim prilikama, prirodnim katastrofama, bolestima bilja ili najezdama štetnih organizama, koje utvrđuju države članice.”;

(2) u članku 68. umeće se sljedeći stavak 2.a:

„2.a Članak 52. stavak 3. točke od (a) do (d) i od (f) do (h) te članak 52. stavak 5.a ove Uredbe primjenjuju se *mutatis mutandis*.”;

(3) u članku 88. stavak 7. zamjenjuje se sljedećim:

„7. Od 2025. države članice mogu revidirati svoje odluke iz stavka 6. u okviru zahtjeva za izmjenu strateških planova u okviru ZPP-a koji podnose u skladu s člankom 119. i odlučiti da će iskoristiti do 6 % sredstava koja su im dodijeljena za izravna plaćanja utvrđenih u Prilogu V., ako je to relevantno nakon odbitka iznosa dodijeljenih sredstava za pamuk utvrđenih u Prilogu VIII., za vrste intervencija u drugim sektorima iz glave III. poglavlja III. odjeljka 7.

Iznos koji odgovara postotku dodijeljenih sredstava država članica za izravna plaćanja iz prvog podstavka ovog stavka i koji se upotrebljava za vrste intervencija u drugim sektorima za određenu financijsku godinu smatra se dodijeljenim sredstvima država članica po financijskoj godini za vrste intervencija u drugim sektorima.”.

Članak 3.

Izmjena Uredbe (EU) 2021/2116

U članku 16. stavku 1. drugom podstavku Uredbe (EU) 2021/2116 točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) izvanredne mjere na temelju članaka 219., 220., 221. i 222. Uredbe (EU) br. 1308/2013.”.

Članak 4.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 1. točka 1. primjenjuje se od [+ 2 godine].

Članak 1. točke 2. i 6. primjenjuju se od [+ 18 mjeseci].

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.
Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednica

Za Vijeće
Predsjednik